

पुष्प - १४ : अभ्यास

म्हणोनि अभ्यासासीं काहीं

१. कोणतीही व कितीही कठीण बाब अभ्यासाने साध्य होते.
२. एखादी अवघड बाबही प्रयत्नाने साध्य होते : त्यासाठी सतत अभ्यास करणे गरजेचे ठरते.
३. अभ्यासासाठी मानवी देहधारी शिक्षक अथवा मार्गदर्शक उपस्थित नसतील तरी अभ्यासात खंड पडू द्यायचा नाही : त्यासाठी स्वाध्याय महत्त्वाचा : ज्ञानोबाराय दाखला देतात एकलव्याचा.

संतबोल

- असाध्य तें साध्य करितां सायास। कारण अभ्यास तुका म्हणे॥ (श्रीतुकोबाराय)
- येणेंचि अभ्यासेंसी योगु। चित्तासि करी पां चांगु। अगा उपायबळें पंगु। पहाड ठाकी॥ (ज्ञा. ८.८१)
- अगा अभ्यासयोगु म्हणिजे। तो हा एकु जाणिजे। येणें कांहीं न निपजे। ऐसें नाहीं॥ (ज्ञा. १२.११०)
- श्रीगुरुचेनि नांवें माती। डोंगरीं जयापासीं होतीं। तेणें कोळियें त्रिजगतीं। येकवद केली (ज्ञा. १८.१७३०)

मंजिरी - १४

१. अभ्यासाची व्याख्या काय?
२. सतत प्रयत्न हा अभ्यासाचा पाया.
३. अभ्यास हा केवळ पाठ्यपुस्तकांचा परीक्षेत उत्तीर्ण होण्यासाठीच करायचा नसतो. जीवनात प्रत्येक क्षणी परिस्थितीचा अभ्यास करूनच आपल्याला जगणे-वागणे करावे लागते.
४. त्यासाठी अभ्यासू वृत्ती जोपासावी लागते.
५. स्वतःबद्दल आणि भवतालातील समाजाबद्दल सतत शोधक नजरेने विचार करणे, यालाच अभ्यासू वृत्ती म्हणतात.

संतबोल

- ओलें मूळ भेदी खडकाचें अंग। अभ्यासासी सांग कार्यसिद्धि। (श्रीतुकोबाराय)
- पै अभ्यासाचेनि बळें। एकां गती अंतराळें। व्याघ्र सर्प प्रांजळें। केले एकीं।। (ज्ञा. १२.१११)
- विष कीं आहारीं पडे। समुद्रीं पायवाट जोडे। एकीं वाग्ब्रह्म थोकडें। अभ्यासें केलें।। (ज्ञा. १२.११२)
- म्हणोनि अभ्यासासि कांहीं। सर्वथा दुष्कर नाहीं। यालागीं माझां ठायीं। अभ्यासें मिळ।। (ज्ञा. १२.११३)